

HE 40/2003 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi rikoslain 34 a luvun 1 ja 4 §:n muuttamisesta ja rikoslain muuttamisesta annetun lain 34 luvun 12 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rikoslain säännöksiä terrorismirikoksista niin, että eräät niissä viitattuihin rangaistussäännöksiin myöhemmin tehdyt muutokset otetaan huomioon.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi rikoslain muuttamisesta 30 päivänä joulukuuta 1998 annettuun lakiin sisältyvän pykälän numerointia. Muutos on tarpeen, jotta laki

voitaisiin saattaa voimaan.

Laki rikoslain 34 a luvun 1 ja 4 §:n muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä lokakuuta 2003 samanaikaisesti järjestyslain voimaantulon yhteydessä tai mahdollisimman pian sen jälkeen. Laki rikoslain muuttamisesta annetun lain 34 luvun 12 §:n muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Terrorismirikoksia koskeva rikoslain (39/1889) 34 a luku tuli voimaan helmikuun 2003 alussa. Luvun 1 § koskee terroristisessa tarkoituksessa tehtyjä rikoksia. Pykälän 1 momentin 2 kohta sisältää viittauksen rikokseen teräselakia (108/1977) vastaan. Teräselaki on sittemmin kumottu ja sen säännökset korvattu uudella järjestyslailla (612/2003), joka tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 2003.

Tekoa voidaan pitää terroristisessa tarkoituksessa tehtynä rikoksena vain silloin, kun se on, muiden edellytysten ohella, omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa jollekin valtiolle tai kansainväliselle järjestölle. Vain vaarallisimpien järjestyslain mukaan kiellettyjen esineiden levittämistä merkitsevät rikokset täyttävät tämän edellytyksen. Tällaisia ovat järjestyslain 9 §:ssä luetellut vaaralliset esineet, joiden valmistus, maahantuonti, kauppa ja hallussapito on pykälässä tarkemmin säädetty tavoin kielletty. Järjestyslain 17 §:n 1 momentin mukaan vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisesta tuomitaan se, joka tahallaan 9 §:n vastaisesti tuo maahan tai valmistaa vaarallisen esineen tai pitää sellaista kaupan. Saman pykälän 3 momentti koskee hallussapitoa, josta tuomitaan lievempi rangaistus. Rikosnimike sekä 1 että 3 momentissa on kuitenkin sama.

Ehdotuksen mukaan rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohtaan sisältyvä viittaus rikokseen teräselakia vastaan korvattaisiin viittauksella järjestyslain 17 §:n 1 momentin mukaiseen vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomiseen. Muutos ei merkitse soveltamisalan asiallista laajentamista tai supistamista. Muutos myös vastaa sitä, mitä terrorismirikoksia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 188/2002 vp, s. 18 ja s. 35) ennakotiin tehtäväksi.

Rikoslain 34 a luvun 4 § koskee terroristiryhmän toiminnan edistämistä. Pykälän 1 momentin 7 kohdassa mainitaan yhtenä tekotapana rikoslain 32 luvun 1 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettujen rikosten tekeminen eli rahanpesu. Sittemmin rikoslakiin

on lisätty 1 päivänä huhtikuuta 2003 voimaan tulleella lailla uudet rangaistussäännökset rahanpesusta.

Rikoslain 34 a luvun 4 §:n 1 momentin 7 kohtaan sisältyvä viittaus muutettaisiin ehdotuksen mukaan koskemaan uusia rahanpesua ja törkeää rahanpesua koskevia rangaistussäännöksiä eli rikoslain 32 luvun 6 ja 7 §:ää. Viittausta ei ole tarpeen ulottaa koskemaan luvun 8—10 §:ään sisältyviä rangaistussäännöksiä salahankkeesta törkeän rahanpesun tekemiseksi, tuottamuksellisesta rahanpesusta ja rahanpesurikkomuksesta. Terroristiryhmän toiminnan edistämistä koskeva rangaistussäännös ei muutenkaan koske tuottamuksellisia tai rikkomuksena pidettäviä tekoja. Rangaistussäännös salahankkeesta törkeän rahanpesun tekemiseksi puolestaan koskee vain tiettyjä rahanpesun esirikoksia ja säännöksen soveltamisala on asianomaisen hallituksen esityksen (HE 53/2002 vp, s. 20—21 ja s. 37) mukaan muutenkin hyvin suppea.

Rikoslain 34 a luvun 4 §:n 2 momenttiin sisältyy pykälän sisäinen viittaus 6 kohtaan. Viittausta täydennettäisiin selvyuden vuoksi niin, että siitä ilmenisi kyseessä olevan 1 momentin 6 kohta.

Rikoslain 1 luvun 7 §:ään on lisätty uusi 2 momentti ja 34 lukua muutettu rikoslain muuttamisesta 30 päivänä joulukuuta 1998 annetulla lailla. Laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana. Terrorismirikoksia koskevassa hallituksen esityksessä todettiin (HE 188/2002 vp, s. 42), että laki tulisi saattaa voimaan, koska siihen sisältyvä ydinräjähderikosta koskeva rangaistussäännös (34 luvun 6 §) vastaa voimassa olevaa säännöstä paremmin terrorismirikoksia koskevan esityksen tavoitteita.

Rikoslain muuttamisesta 30 päivänä joulukuuta 1998 annettua lakia ei kuitenkaan voitu saattaa sellaisenaan voimaan terrorismirikoksia koskevan lainuudistuksen yhteydessä. Tämä johtui siitä, että mainittu laki sisältää oikeushenkilön rangaistusvastuuta koskevan rikoslain 34 luvun 12 §:n. Samannumeroinen mutta eri asiaa koskeva pykälä on hyväksytty vuonna 2000. Sen vuoksi 30 päivänä joulukuuta 1998 annettuun lakiin sisältyvän oike-

ushenkilön rangaistusvastuuta koskevan pykälän numerointi on muutettava, ennen kuin laki voi tulla voimaan. Uusi pykälän numero olisi 13.

2. Esityksen vaikutukset

Ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan teknisiä, eikä niillä ole taloudellisia tai organisatorisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriössä virkatyönä.

4. Voimaantulo

Laki rikoslain 34 a luvun 1 ja 4 §:n muuttamisesta ehdotetaan tulevaisuuteen voimaan samaa aikaisesti uuden järjestyslain kanssa 1 päivänä lokakuuta 2003 tai mahdollisimman pian sen jälkeen.

Laki rikoslain muuttamisesta annetun lain 34 luvun 12 §:n muuttamisesta ehdotetaan tulevaisuuteen voimaan mahdollisimman pian.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**rikoslain 34 a luvun 1 ja 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohta ja 4 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 17/2003, seuraavasti:

34 a luku

Terrorismirikoksista

1 §

Terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset

Joka terroristisessa tarkoituksessa siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa jollekin valtiolle tai kansainväliselle järjestölle, tekee

2) tahallisen vaaran aiheuttamisen, tahallisen räjähdერიoksen tai järjestyslain (612/2003) 17 §:n 1 momentissa tarkoitetun vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisen, on tuomittava vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi,

4 §

Terroristiryhmän toiminnan edistäminen

Joka edistääkseen tai tietoisena siitä, että hänen toimintansa edistää terroristiryhmän 1 tai 2 §:ssä tarkoitettua rikollista toimintaa,

1) perustaa tai organisoii terroristiryhmän taikka värvää tai yrittää värvätä väkeä terroristiryhmää varten,

2) varustaa tai yrittää varustaa terroristiryhmää räjähteillä, aseilla, ampumatarvikkeilla tai niiden valmistamiseen tarkoitetuilla aineilla tai tarvikkeilla taikka muilla vaarallisilla esineillä tai aineilla,

3) toimeenpanee, yrittää toimeenpanna tai antaa terroristiryhmälle koulutusta rikollista toimintaa varten,

4) hankkii tai yrittää hankkia taikka luovuttaa terroristiryhmälle toimitiloja tai muita sen tarvitsemia tiloja taikka kulkuvälineitä tai muita ryhmän toiminnan kannalta erittäin tärkeitä välineitä,

5) hankkii tai yrittää hankkia tiedon, jonka tuleminen terroristiryhmän tietoon on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa valtiolle tai kansainväliselle järjestölle, taikka välittää, luovuttaa tai ilmaisee terroristiryhmälle sellaisen tiedon,

6) hoitaa terroristiryhmän tärkeitä taloudellisia asioita tai antaa ryhmän toiminnan kannalta erittäin tärkeitä taloudellisia tai oikeudellisia neuvoja tai

7) tekee 32 luvun 6 tai 7 §:ssä tarkoitettua rikoksen,

on tuomittava, jos terroristiryhmän toiminnassa tehdään 1 §:ssä tarkoitettu rikos tai sellaisen rikoksen rangaistava yritys taikka 2 §:ssä tarkoitettu rikos, jollei teko ole 1 tai 2 §:n mukaan rangaistava tai siitä säädetä muualla laissa yhtä ankaraa tai ankarampaa rangaistusta, terroristiryhmän toiminnan edistämisestä vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi.

Mitä 1 momentin 6 kohdassa säädetään oikeudellisesta neuvonnasta, ei koske rikoksen esitutkintaan tai tuomioistuinkäsittelyyn taikka rangaistuksen täytäntöönpanoon liittyvää oikeudellisen avustajan tai asiamiehen tehtävien hoitamista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

2.

Laki**rikoslain muuttamisesta annetun lain 34 luvun 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rikoslain muuttamisesta 30 päivänä joulukuuta 1998 annetun lain 34 luvun 12 § seuraavasti:

34 luku

Yleisvaarallisista rikoksista

13 §

Oikeushenkilön rangaistusvastuu
Ydinräjähderikokseen ja 9 §:n 2 momentis-

sa tarkoitettuun yleisvaarallisen rikoksen valmisteluun sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Helsingissä 5 päivänä syyskuuta 2003

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

1.

Laki**rikoslain 34 a luvun 1 ja 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohta ja 4 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 17/2003, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

34 a luku

34 a luku

Terrorismirikoksista**Terrorismirikoksista**

1 §

1 §

*Terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset**Terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset*

Joka terroristisessa tarkoituksessa siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa jollekin valtiolle tai kansainväliselle järjestölle, tekee

Joka terroristisessa tarkoituksessa siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa jollekin valtiolle tai kansainväliselle järjestölle, tekee

2) tahallisen vaaran aiheuttamisen, tahallisen räjähdერიoksen tai rikoksen teräaselakia (108/1977) vastaan, on tuomittava vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi,

2) tahallisen vaaran aiheuttamisen, tahallisen räjähdერიoksen tai järjestyksellisen vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisen, on tuomittava vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi,

4 §

4 §

*Terroristiryhmän toiminnan edistäminen**Terroristiryhmän toiminnan edistäminen*

Joka edistääkseen tai tietoisena siitä, että hänen toimintansa edistää terroristiryhmän 1 tai 2 §:ssä tarkoitettua rikollista toimintaa,

1) perustaa tai organisoii terroristiryhmän taikka värvää tai yrittää värvätä väkeä terroristiryhmää varten,

Joka edistääkseen tai tietoisena siitä, että hänen toimintansa edistää terroristiryhmän 1 tai 2 §:ssä tarkoitettua rikollista toimintaa,

1) perustaa tai organisoii terroristiryhmän taikka värvää tai yrittää värvätä väkeä terroristiryhmää varten,

2) varustaa tai yrittää varustaa terroristiryhmää räjähteillä, aseilla, ampumatarvikkeilla tai niiden valmistamiseen tarkoitetuilla aineilla tai tarvikkeilla taikka muilla vaarallisilla esineillä tai aineilla,

3) toimeenpanee, yrittää toimeenpanna tai antaa terroristiryhmälle koulutusta rikollista toimintaa varten,

4) hankkii tai yrittää hankkia taikka luovuttaa terroristiryhmälle toimitiloja tai muita sen tarvitsemia tiloja taikka kulkuvälineitä tai muita ryhmän toiminnan kannalta erittäin tärkeitä välineitä,

5) hankkii tai yrittää hankkia tiedon, jonka tuleminen terroristiryhmän tietoon on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa valtiolle tai kansainväliselle järjestölle, taikka välittää, luovuttaa tai ilmaisee terroristiryhmälle sellaisen tiedon,

6) hoitaa terroristiryhmän tärkeitä taloudellisia asioita tai antaa ryhmän toiminnan kannalta erittäin tärkeitä taloudellisia tai oikeudellisia neuvoja tai

7) tekee 32 luvun 1 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun rikoksen,

on tuomittava, jos terroristiryhmän toiminnassa tehdään 1 §:ssä tarkoitettu rikos tai sellaisen rikoksen rangaistava yritys taikka 2 §:ssä tarkoitettu rikos, jollei teko ole 1 tai 2 §:n mukaan rangaistava tai siitä säädetä muualla laissa yhtä ankaraa tai ankarampaa rangaistusta, *terroristiryhmän toiminnan edistämisestä* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi.

Mitä edellä 6 kohdassa säädetään oikeudellisesta neuvonnasta, ei koske rikoksen esitutkintaan tai tuomioistuinkäsittelyyn taikka rangaistuksen täytäntöönpanoon liittyvää oikeudellisen avustajan tai asiamiehen tehtävien hoitamista.

2) varustaa tai yrittää varustaa terroristiryhmää räjähteillä, aseilla, ampumatarvikkeilla tai niiden valmistamiseen tarkoitetuilla aineilla tai tarvikkeilla taikka muilla vaarallisilla esineillä tai aineilla,

3) toimeenpanee, yrittää toimeenpanna tai antaa terroristiryhmälle koulutusta rikollista toimintaa varten,

4) hankkii tai yrittää hankkia taikka luovuttaa terroristiryhmälle toimitiloja tai muita sen tarvitsemia tiloja taikka kulkuvälineitä tai muita ryhmän toiminnan kannalta erittäin tärkeitä välineitä,

5) hankkii tai yrittää hankkia tiedon, jonka tuleminen terroristiryhmän tietoon on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa valtiolle tai kansainväliselle järjestölle, taikka välittää, luovuttaa tai ilmaisee terroristiryhmälle sellaisen tiedon,

6) hoitaa terroristiryhmän tärkeitä taloudellisia asioita tai antaa ryhmän toiminnan kannalta erittäin tärkeitä taloudellisia tai oikeudellisia neuvoja tai

7) tekee 32 luvun 6 tai 7 §:ssä tarkoitetun rikoksen,

on tuomittava, jos terroristiryhmän toiminnassa tehdään 1 §:ssä tarkoitettu rikos tai sellaisen rikoksen rangaistava yritys taikka 2 §:ssä tarkoitettu rikos, jollei teko ole 1 tai 2 §:n mukaan rangaistava tai siitä säädetä muualla laissa yhtä ankaraa tai ankarampaa rangaistusta, *terroristiryhmän toiminnan edistämisestä* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi.

Mitä 1 momentin 6 kohdassa säädetään oikeudellisesta neuvonnasta, ei koske rikoksen esitutkintaan tai tuomioistuinkäsittelyyn taikka rangaistuksen täytäntöönpanoon liittyvää oikeudellisen avustajan tai asiamiehen tehtävien hoitamista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Tasavallan presidentin asetus

rikoslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosta (luonnos)

Tasavallan presidentin päätöksen mukaisesti, joka on tehty oikeusministerin esittelystä, säädetään:

1 §	2 §
Rikoslain muuttamisesta 30 päivänä joulukuuta 1998 annettu laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .	Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .